

sci-conf.com.ua

**TOPICAL ISSUES
OF THE
DEVELOPMENT OF
MODERN SCIENCE**

**Abstracts of I International
Scientific And Practical Conference
September 18-20, 2019**

**SOFIA
2019**

TOPICAL ISSUES OF THE DEVELOPMENT OF MODERN SCIENCE

Abstracts of I International Scientific and Practical Conference

Sofia, Bulgaria

18-20 September 2019

Sofia, Bulgaria

2019

UDC 001.1

BBK 91

The 1st International scientific and practical conference “Topical issues of the development of modern science” (September 18-20, 2019) Publishing House “ACCENT”, Sofia, Bulgaria. 2019. 293 p.

ISBN 978-619-93537-5-2

The recommended citation for this publication is:

Ivanov I. Analysis of the phaunistic composition of Ukraine // Topical issues of the development of modern science. Abstracts of the 1st International scientific and practical conference. Publishing House “ACCENT”. Sofia, Bulgaria. 2019. Pp. 21-27.

Editor

Komarytskyy M.L.

Ph.D. in Economics, Associate Professor

Editorial board

Dessislava Iosifova, VUZF University, Bulgaria

Aleksander Aristovnik, University of Ljubljana, Slovenia

Efstathios Dimitriadi, Kavala Institute of Technology, Greece

Eva Borszeki, Szent Istvan University, Hungary

Fran Galetic, University of Zagreb, Croatia

Goran Kutnjak, University of Rijeka, Croatia

Janusz Lyko, Wroclaw University of Economics, Poland

Ljerka Cerovic, University of Rijeka, Croatia

Ivane Javakhishvili Tbilisi State University, Georgia

Marian Siminica, University of Craiova, Romania

Mirela Cristea, University of Craiova, Romania

Olga Zaborovskaya, State Institute of Economics, Russia

Peter Joehnk, Helmholtz - Zentrum Dresden, Germany

Zhelio Hristozov, VUZF University, Bulgaria

Toma Sorin, University of Bucharest, Romania

Velizar Pavlov, University of Ruse, Bulgaria

Vladan Holcner, University of Defence, Czech Republic

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine, Russia and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

e-mail: sofia@sci-conf.com.ua

homepage: sci-conf.com.ua

©2019 Scientific Publishing Center “Sci-conf” ®

©2019 Publishing House “ACCENT” ®

©2019 Authors of the articles

	НА СТУПІНЬ ОЧИЩЕННЯ CR(VI) - ВМИСНИХ ПРОМИВНИХ ВОД.	
30.	ВАСИЛЕНКО А. Б., ПОЛЬЩИКОВА Н. В. РАЗВИТИЕ АРХИТЕКТУРЫ СТЕПНОЙ И ЛЕСОСТЕПНОЙ ЗОН ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ, III В. ДО Н.Э. — IV В. Н.Э.	209
31.	LOKES-KRUPKA T., KANIVETS N., SHATOKHIN P., SHCHERBAKOVA N., BURDA T. THE BREED TENDENSY TO DIABETES MELLITUS FOR DOMESTIC DOGS.	219
32.	ШТИРБУ Ю. Ю., ТЮРИКОВА Е. Н. ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ ШРИФТОВОЙ КОМПОЗИЦИИ И ИСТОРИКО-КУЛЬТУРНОЙ СРЕДЫ.	224
33.	НАЛИВАЙКО Л. Р., ФОМІНА Д. О. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗАПОБІГАННЯ І ПРОТИДІЇ ГЕНДЕРНО ОБУМОВЛЕНОМУ НАСИЛЬСТВУ В УКРАЇНІ.	230
34.	КОРЖИК Н. А. СОЦІАЛЬНИЙ АСПЕКТ ОБСЛУГОВУВАННЯ В ПУБЛІЧНИХ БІБЛІОТЕКАХ УКРАЇНИ.	239
35.	ЄРМОЛЕНКО Т. І., ШАПОВАЛ О. М., ЧОРНА Н. С. МОЖЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ГУСТОГО ЕКСТРАКТУ З КОРНЕПЛОДІВ МОРКВИ В ЛІКУВАННІ ОПІКОВИХ РАН ШКІРИ.	244
36.	ЧУБ І. А., МИХАЙЛОВСЬКА Ю. В. ІЄРАРХІЧНА СТРАТЕГІЯ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ТЕХНОГЕННОЇ БЕЗПЕКИ ТЕРИТОРІЇ РЕГІОНУ.	249
37.	КОНОВАЛЕНКО А. С. ВПЛИВ КУЛЬТУРНИХ ЧИННИКІВ МАКРОСЕРЕДОВИЩА РИНКУ ПРОДУКТІВ ХАРЧУВАННЯ НА СПОЖИВЧУ ПОВЕДІНКУ ДІТЕЙ ШКІЛЬНОГО ВІКУ.	255
38.	СКРИПНИК Л. М. ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В КОНТЕКСТІ ДІЯЛЬНІСНОГО НАВЧАННЯ ФІЛОСОФІЇ ОСВІТИ ДЖ .ДЬЮЇ.	261
39.	БОНДАРЕНКО В. В. СТУДЕНТСЬКІ ПРОЕКТИ – В ЖИТТЯ.	269
40.	КАРВАЦЬКА Н. С., КАУНЕЙ Т. Г. ЕТІОПАТОГЕНЕТИЧНІ ФАКТОРИ РИЗИКУ РОЗВИТКУ ПСИХІЧНИХ РОЗЛАДІВ У ЧОЛОВІКІВ КЛІМАКТЕРИЧНОГО ВІКУ.	278
41.	МАНЬКО А. М. ПРОБЛЕМНО-ТЕМАТИЧНИЙ СПЕКТР ПРОЗИ, ПУБЛІЦИСТИКИ ТА МЕМУАРІВ ІВАНА НИЗОВОГО.	284

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В КОНТЕКСТІ ДІЯЛЬНІСНОГО НАВЧАННЯ ФІЛОСОФІЇ ОСВІТИ ДЖ.ДЬЮЇ

Скрипник Людмила Миколаївна

аспірант кафедри загальнотехнічних
дисциплін та професійного навчання Криворізького державного
педагогічного університету

Анотація. У статті розкрито роль інформаційних технологій в реалізації діяльнісного підходу до навчання в контексті філософії освіти Дж.Дьюї. Розглянуто та висвітлено основні характеристики діяльнісного навчання у сучасній педагогічній думці. Здійснено порівняння цього розуміння з поглядами Дж. Дьюї. Виокремлено теорії Дж. Дьюї, які знайшли відображення в сучасній освіті. Визначено особливості упровадження діяльнісного підходу через інформаційні технології.

Ключові слова: Інформаційні технології, діяльнісне навчання, навчальний процес, діяльність, кваліфіковані фахівці, формування, навички, компоненти.

З огляду на насиченість інформацією сучасного суспільства та докорінні трансформації в освітньому просторі України зумовлюють активний пошук нових форм та методів роботи з сучасною молоддю, звільнення її від шаблонів та рамок. Зміна пріоритетів в навчанні, забезпечення саморозвитку зумовлює необхідність впровадження в освітній процес діяльнісного підходу.

Сьогодні у сучасній структурі навчання посилюється роль і значення освоєння різноманітних способів діяльності, підвищення їхньої технологічності, створення умов для активної соціальної дії, дослідницької діяльності. Саме використання інформаційних технологій в раціональному поєднанні з іншими інноваційними та традиційними технологіями дозволяє реалізувати засади та підходи Держстандарту [18], що надає викладачу

можливість запроваджувати найефективніші методи і форми роботи, які «діють» і приводять до досягнення мети освіти – сформувати компетентну особистість. Використання інформаційних технологій відкриває широкі можливості для того, щоб процес оволодіння знаннями був інтерактивним, наочним, цікавим, особистісно-орієнтованим, діяльнісним. Здобуття інноваційних компетентностей може бути реалізоване тільки в особливій навчальній діяльності, тобто в процесі виконання учнем певного комплексу інноваційних дій.

Вперше розглядав діяльність в навчальному процесі Дж.Дьюї, який провідним принципом роботи навчального закладу вважав принцип «навчання через діяльність». Праця виступала і як мотив навчання (задоволення конструктивного та експресивного імпульсів) і як його метод.

Зважаючи на те, що зараз етап бурхливого розвитку інформаційних технологій, а реалізація навчання за допомогою ІКТ можливе лише завдяки діяльнісному підходу, тому дана тема є досить актуальною та важливою сьогодні.

Людська діяльність за своєю сутністю є соціальною. Вона сформувалася історично, в процесі праці. Людина не лише пристосовується до умов життя, а й активно змінює їх відповідно до своїх людських потреб, що виникли і розвинулися історично. Діяльність людини свідомо, активна і цілеспрямована.

Діяльність — це процес активної взаємодії людини з довкіллям, завдяки чому вона досягає свідомо поставленої мети, яка виникла внаслідок появи потреби [19].

Залежно від мети, змісту та форм розрізняють три основні різновиди діяльності: гру, навчання та працю. Людині незалежно від віку властиві всі три різновиди діяльності, проте в різні періоди життя вони виявляються по-різному, згідно з метою, змістом, формою та значенням. Вченими визначено, що у дошкільному віці провідним різновидом діяльності є гра, у шкільному - навчання, а в зрілому - праця.

Діяльнісний підхід заснований на положенні про те, що психіка людини нерозривно пов'язана з її діяльністю. При цьому діяльність розуміється як активність людини, що виявляється в процесі її взаємодії з навколишнім світом. Людина не народжується з готовими поглядами на світ, знаннями, умінням вирішувати задачі. Тому діяльнісний підхід повинен реалізуватися в учінні, тобто процес учіння необхідно розглядати як діяльність [9, с.122].

Діяльнісний підхід як наукова категорія бере свої витoki з психології: С. Рубінштейн у 20-ті роки ХХ ст. сформулював «принцип самодіяльності», у 30-ті – «принцип єдності свідомості і діяльності». О. Леонтьєв, розробляючи цю проблему з середини 30-х рр. ХХ ст., використовував термін «діяльнісний принцип», а в 70-ті рр. ХХ ст. уточнено та введено в науковий обіг поняття «діяльнісний підхід». В їхніх роботах тісно поєднуються поняття «особистість» і «діяльність». Так, С. Рубінштейн підкреслює, що у відповідності до особистісно-діяльнісного підходу дитина у цілісній системі навчально-виховного процесу виступає і як суб'єкт діяльності, і як суб'єкт розвитку власної особистості. Важливою умовою при цьому виступають гуманістичне ставлення до кожної особистості, довірливе діалогічне спілкування, прийняття кожного таким, яким він є [6, с.120].

Основна ідея діяльнісного підходу у вихованні пов'язана не з самою діяльністю як такою, а з діяльністю, як засобом становлення та розвитку суб'єктно дитини. Тобто в процесі і результаті використання форм, прийомів і методів виховної роботи народжується не робот, навчений і запрограмований на чітке виконання певних видів дій, а Людина, здатна вибирати, оцінювати, програмувати і конструювати ті види діяльності, задовольняють її потреби в саморозвитку та самореалізації.

Перехід до діяльнісного підходу, сьогодні, означає переорієнтацію з процесу на результат освіти в діяльнісному вимірюванні, у зміщенні акценту з накопичування нормативно визначених знань, умінь і навичок на формування й розвиток в учнів здатності практично діяти, застосовувати досвід успішних дій у конкретних ситуаціях, на організацію освітнього процесу на основі тверезого

урахування затребуваності навчальних досягнень випускника школи в суспільстві, забезпечення його спроможності відповідати реальним запитам швидкозмінюваного ринку Перспективність діяльнісного (компетентнісного) підходу полягає в тому, що він передбачає високу готовність випускника до успішної діяльності в різних сферах (див.: [9]).

Однією з переваг впровадження діяльнісного підходу в навчально-освітній процес професійної підготовки майбутніх фахівців є зменшення психологічного напруження на студентів та створення невимушеної творчої атмосфери під час взаємодії, формування системи цінностей та соціальних установок у сфері міжособистісного та професійного спілкування. Це не лише стимулює ситуацію розвитку, свободу вибору, автономність та незалежність дій, а й одночасно формує відповідальність за прийнятті рішення, здатність до рефлексії [12, с.2].

Сьогодні пріоритет надається навчанню самостійно добувати потрібну інформацію, вичленити проблеми, шукати шляхи їх раціонального розв'язання, вміти критично мислити, застосовувати набуті знання для вирішення нових завдань, які завдання сформульовані в новому Державному стандарті базової й повної загальної середньої освіти.

Як відомо створення нового не можливе без дослідження позитивного досвіду педагогів минулого. Ідеї Джона Дьюї можна вважати основою створення нового підходу у навчанні сьогодення. Він вперше поєднав пізнання і діяльність. Крім цього, як прихильник природничо-наукового емпіризму, він визначив місце пізнання і діяльності у розв'язанні повсякденних дитячих проблем. Тож основоположником діяльнісного підходу у навчанні можна вважати. Джона Дьюї. (див.: [7],[8],[10],[13]).

Джон Дьюї (англ. John Dewey, 20 жовтня 1859 — 1 червня 1952) — американський філософ, психолог та реформатор освіти. Дьюї був значною постаттю в філософії прагматизму та засновником функціональної психології, пропагандистом освітнього прогресивізму, прагматизму та реформатор освіти.

В основі поглядів Дьюї на навчання, що вплинули на становлення світової педагогіки, лежала філософія прагматизму, що прийняла форму інструменталізму. Ця філософія не визнає класичного критерію істини, за яким істина є відповідність наших думок дійсності, що не залежить від нас. Прагматизм за істинне (реальне) визнає те, що корисно, відсуває на другий план наукове пізнання, а з ним і істину, необтяжену характеристикою корисності [7,с.3]

Прагматична педагогіка Д. Дьюї ґрунтується на таких положеннях: розум формується у процесі соціального досвіду; головним у діяльності людини є процес становлення, а не буття як статичного стану; «основним інструментом» індивіда є інтелект, за допомогою якого він розв'язує проблеми, що виникли; головне –це не кількісні характеристики знань, а вміння використовувати їх у певній ситуації; навчання через досвід; максимальне використання можливостей сьогодення; самонавчання та самовиховання; зміст навчання підпорядкований розв'язанню практичних проблем, що відповідають нахилам та підготовці дитини; у свою чергу, розв'язання проблем потребує поєднання розумової і фізичної праці, що має розвивальну і суспільну цінність [10, с.246].

У своїй праці «Школа майбутнього» Дж. Дьюї розглядав виховання особистості як процес нагромадження та реконструкції нею досвіду (див.: [9]). Накопичення дитиною досвіду з метою поглиблення його соціального змісту зумовлює формування її особистості. У «інструментальній» освіті навчання мало зводиться до ігрової й трудової діяльності, тому кожна дія дитини вважалася інструментом пізнання, руху до власного відкриття, способом осягнення істини. Шкільне навчання, згідно з Дж. Дьюї, необхідно було розпочинати з діяльності учнів, котра має соціальний зміст і прагматичне, інструментоване застосування, і лише пізніше підводити школярів до теоретичного осмислення матеріалу, до пізнання природи речей і способів їхнього виготовлення. Результатом навчання та виховання вважалася сформованість навички мислення, під якою розумілася передусім здатність до самонавчання та самовиховання (див.: [7],[8],[10],[13]).

Отже, зробивши аналіз наукових джерел, у яких розкривається і аналізується спадщина Дж.Дьюї, дозволяє нам зробити висновок, що Дж.Дьюї є прихильником, засновником та ініціатором діяльнісного навчання підтвердженням цього є тезу про те, що пізнання людиною реального зовнішнього світу виникає і розвивається у процесі корисної практичної діяльності. За вихідну точку всякого пізнання він бере людську діяльність, яка визначається потребами людини.

Але разом з тим, є і ті ідеї Дж. Дьюї, які сьогодні спростовані, такі як: не програма, а учень повинен визначати як якість, так і кількість навчання; накопичення учнями особистого досвіду стоїть вище оволодіння систематизованими науковими знаннями. Засвоєння знань – є стихійний, некерований процес; педагог повинен допомагати пізнавати тільки те, що спонтанно зацікавило дитину, а не пропонувати вивчати щось інше. Учень має у процесі самостійного дослідження відкривати для себе властивості і закономірності предметів і явищ, а педагог може тільки відповідати на його запитання, якщо такі з'являться. В цих поглядах Дж. Дьюї надає учневі занадто багато автономії, і цим самим мінімізує роль педагога в навчальному процесі.

Універсальним ж в усі часи вважається погляд Д. Дьюї «прагматичної педагогіки», що застосовуються і у сучасній освіті, який полягає в тому, що цінним є тільки те, що корисно людям, що дає практичний результат і направлено на благо всього суспільства.

Також актуальні для сучасної системи освіти філософсько-педагогічні ідеї Дж. Дьюї щодо розвитку особистості: самоцінність особистості дитини на всіх етапах її формування; важливість дослідницьких методів і форм розвитку особистості; співробітництво і співтворчість педагогів і вихованців; єдність процесів індивідуалізації та соціалізації розвитку особистості в концепціях трансформацій інформаційного суспільства.

Сьогодні діяльнісний підхід можна розглядати як розвиток активної діяльності особистості, як розвиток стійкого мотиву навчання, що створює найбільш сприятливі умови для формування та створення нового стилю

розумової роботи, прояву творчої індивідуальності, здібностей та обдарувань, які можна реалізувати засобами ІКТ.

Всі три основні різновиди діяльності, такі як: гра, навчання та праця сьогодні успішно реалізуються за допомогою інформаційних технологій.

Використання інформаційно-комунікаційних технологій не зводиться до простої заміни «паперових» носіїв інформації електронними. Інформаційно-комунікаційні технології дають можливість поєднувати процеси вивчення, закріплення і контролю засвоєння навчального матеріалу, які за традиційного навчання частіше всього є розірваними. Інформаційні технології дають можливість у більшій мірі індивідуалізувати процес навчання, зменшуючи фронтальні види робіт і збільшуючи частку індивідуально-групових форм і методів навчання. Дають можливість самостійно отримати поглиблені знання, відкривати та дізнаватись щось нове. Також інформаційні технології сприяють підвищенню мотивації до навчання, розвитку креативного мислення, проектування ситуацій, дозволяють економити навчальний час; інтерактивність і мультимедійна наочність сприяє кращому представленню, і, відповідно, кращому засвоєнню інформації.

Але разом з тим, інформаційно-комунікаційні технології не витісняють традиційні методи і прийоми, вони дозволяють наблизити методіку навчання до вимог сьогодення. З цією метою здійснюється розширення використання в освітній галузі нових інформаційних освітніх технологій, які базуються на сучасній комп'ютерній базі, нових інтерактивних методах: комп'ютерні навчальні програми, технічні засоби навчання на базі аудіо-відеотехніки, дистанційні засоби навчання, телеконференції тощо.

Інформатизація освіти є одним з пріоритетних напрямів модернізації вітчизняної освітньої системи. Вона повинна орієнтуватись на діяльнісні, розвиваючі технології, які формують у учнів уміння вчитися, оперувати і управляти інформацією, швидко приймати рішення, пристосовуватись до потреб ринку праці. Створення добротного інформаційного середовища є ключовим завданням на шляху переходу до інформаційного суспільства. Тому

використання ІКТ на уроках – це не тільки данина моді, але і ефективний чинник для розвитку мотивації учнів та активної діяльності на уроці.

Напрацьований досвід роботи дозволяє зробити висновок, що сучасні інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) та медіаосвіта є ефективним ресурсом реалізації діяльнісного підходу. В першу чергу тому що, саме сучасні досягнення науки і техніки вимагають сучасних уроків, які враховують ці досягнення. Уміле поєднання елементів комп'ютерних технологій і традиційних методів викладання дозволяють отримати бажаний результат: високий рівень засвоєння фундаментальних знань та усвідомлення їх практичного застосування; формування інформаційної культури. По-друге, саме діяльнісний підхід задає принципово іншу логіку організації освіти – переведення учня в позицію суб'єкта навчально-виховного процесу, що передбачає формування умінь визначати мету, планувати свою роботу, проявляти творчість, організовувати, коригувати, контролювати, аналізувати й оцінювати її результат.

З наведеного вище можна зробити наступні висновки, що діяльнісний підхід у навчанні не суперечить філософ освіти Дж. Дьюї та активно реалізується в сучасній освіті через засоби комп'ютерно- інформаційних технологій.